

Molerindvending med historisk vingesus

Af Bente Lyndrup

Tidl. medlem af Morsø kommunalbestyrelse og Viborg Amtsråd, formand for Museum Mors, Doktorvej 2, Vils

MOLER: Hvad har molerindvinding og øens historie med hinanden at gøre?

Det er et meget relevant spørgsmål. Vi har på Mors en enestående historie, som er kommet frem i lyset netop på grund af den råstofudvinding, som først Skarrehaage Molerværk og siden Damolin har stået i spidsen for. Molerindustrien har været en betydelig virksomhed på Nordmors gennem mange år, og gennem den har vi fået den sidegevinst, at en utrolig spændende historie er kommet for dagens lys. På den baggrund har vi fået skabt et molermuseum med mange fossiler, krystaller og en fortælling om de mange vulkanske askelag, der hvert år trækker masser af turister til. Rigtig mange af vore fossiler er erklæret danekræ, og forskere fra hele Europa har været på besøg gennem årene.

Det begyndte med en ansat på Molerværket, Bent Søe Mikkelsen, som indsamlede masser af fossiler og efterfølgende skænkede dem til det nye museum, som opstod på Skarrehaage med hjælp fra bl.a. Molerindustrien. Efterfølgende fik han hjælp af Henrik Madsen, som fortsatte det store arbejde med at søge efter spændende ting, der kunne fortælle forhistorien på Mors. Dette arbejde foregik med stor hjælp fra Skamol og nu Damolin, og samarbejdet er fortsat frem til i dag. Hver gang molerindu-

Gravningen af moler på Mors er basis for Molermuseet, der gennem årene har oparbejdet en hel unik samling af fossiler. Arkivfoto

strien i gravearbejdet støder på nogle lag eller ting, som kunne være interessant for museet, giver de plads til, at tingene kan indsamles. Hvis vi ikke havde molerindustrien, havde vi med andre ord slet ikke haft Fossil- og Molermuseet, og vi havde ikke kunnet fremvise den historie, som nu er interessant nok til at komme i betragtning til en plads på Unescos Verdensarvsliste.

Gennem 28 år har jeg været med til de årlige møder i Molerudvalget, som tidligere bestod af Skov- og Naturstyrelsen, Viborg Amt, Danmarks geologiske undersøgelser (GEUS), Morsø Kommune, museet, molerindustrien og en landskabsarkitekt, hvis opgave var at genskabe naturen for molerindustriens regning, hver gang man havde gravet et område. De sidste år har vi

» Hvis vi ikke havde molerindustrien, havde vi med andre ord slet ikke haft Fossil- og Molermuseet.

våret repræsenteret af Region Nord, som selvfølgelig ikke kan forventes at have samme ekspertise som Region Midt på dette område. Jeg har aldrig - aldrig observeret, at udvindingen ikke er foregået efter de anviste forskrifter og med en fuldt forsvarlig og godkendt reetablering. Hvis man ser på Ejerslev Havn nu, ser man et meget skønt område, som er et resultat af dels molerindustriens indsats efter molergravning, dels af mange gode kræfter fra lokale folk. På Skarrehaage er Damolin i gang med en stor plan, som

vil gøre også hele Skarrehaagegraven til et meget unikt område, med stier til den gamle tørrelade, og med mulighed for at køre helt ind og se på de mange askelag, som fortæller historien om de vulkanudbrud, der fandt sted i området for millioner af år siden. Molerindustriens arbejde har været med til at afdække en del af Danmarks ufortalte historie og har resulteret i, at Fossil- og Molermuseet er blevet statsanerkendt og den 1. maj kan ansætte sin egen geolog, der sammen med Henrik Madsen fremover skal bidrage med ny forskning i den enestående undergrund på Nordmors.

Vi er hinandens forudsætninger her på øen og får ingenting foræret. Derfor er det glædeligt, at vi med fornødent hensyn til hinanden kan skabe noget rigtig godt.